

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 27/2003 vp

Hallituksen esitys eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien viittaussäännösten muuttamisesta viittauksiksi hallintolakiin

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 2003 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien viittaussäännösten muuttamisesta viittauksiksi hallintolakiin (HE 129/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Päivi Salo, sosiaali- ja terveysministeriö
- tutkija Marietta Keravuori, oikeusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eräissä sosiaali- ja terveydenhuollon laeissa olevat viittaukset hallintolaille korvattuihin hallinnon yleislakeihin viittauksiksi hallintolakiin.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti hallintolain kanssa 1 päivänä tammikuuta 2004.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallintolakiin on pyritty kokoamaan hallintoasian käsittelyssä noudatettavat menettelysäännökset mahdollisimman kattavasti siten, ettei muuhun lainsäädäntöön tarvitsisi ottaa samaa asiaa koskevia säännöksiä. Muussa laissa ei

myöskään tulisi tarpeettomasti viitata hallintolain säännöksiin.

Hallituksen esityksen mukaan lainsäädäntöä uudistettaessa on tarpeen laajemmin arvioida, onko hallintolaista poikkeavalle sääntelylle edelleenkin perusteita. Hallituksen esityksessä on sosiaalihuoltolain 45 §:ssä ehdotettu säilytettäväksi mahdollisuus päätöksen tiedoksiantamiseen kirjeellä. Säännös on merkinnyt poikkeusta tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa tarkoitettusta erityistiedoksiannosta. Hallintolaissa säädetään todisteellisen tiedoksiannon

edellytyksistä aikaisempaa suppeammin. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella on hallintolaista johtuvien laajempien tarkistusten yhteydessä syytä selvittää, onko sosiaalihuoltolain 45 §:n 3 momenttiin sisältyvä poikkeus todisteellisestä tiedoksiannosta enää tarpeen.

Yksityiskohtaiset perustelut

Lastensuojelulain 17 §. Valiokunta toteaa, että pääsäännön mukaan päätöksen yhteydessä on annettava ohjeet oikaisukeinon käyttämisestä tai päätökseen on liitettävä valitusosoitus aina, kun päätökseen on oikeus hakea oikaisua tai muutosta valittamalla. Hallintolain 48 §:n mukaan viranomaisen on ilmoitettava myös valituskiellosta tai lakiin perustuvasta valituskelvottomuudesta. Edellä sanotun perusteella tarveharkintaan perustuvaa poikkeussäännöstä ei voida pitää hyvän hallinnon periaatteiden kannalta asianmukaisena. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että lastensuojelulain 17 §:n 1 momentista poistetaan mahdollisuus selvittää muutoksenhakumahdollisuudet vain tarvittaessa.

Mielenterveyslain 23 §. Esteellisyyssäännöstöä on hallintolakia säädettäessä täydennetty esteellisyyden ratkaisemista ja asian käsittelyn jatkamista koskevilla säännöksillä. Koska myös hallintolain ne esteellisyyssäännökset, joita nyt ei esityksessä mainita, soveltuvat mielenterveyslain 23 §:n tarkoittamiin tilanteisiin, olisi selvyiden vuoksi säädöksessä tarpeen viitata hallintolain esteellisyyssäännöksiin kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että mielenterveyslain 23 §:ssä viitattaisiin hallintolain 27—30 §:ään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisina, paitsi 1. lakiehdotuksen 17 § ja 6. lakiehdotuksen 23 § muutettuina seuraavasti:

1. lakiehdotus

17 §

Kuuleminen ja päätöksen alistaminen

Sosiaalilautakunnan on ennen päätöstä lapsen huostaanotosta, sijaishuoltoon sijoittamisesta ja huostassapidon lopettamisesta aina, kun se on lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen mahdollista, selvitettävä lapsen omat toivomukset ja mielipide esillä olevista ratkaisuista sekä varattava 12 vuotta täyttäneelle lapselle, lapsen vanhemmille, lapsen huoltajille sekä henkilölle, jonka hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tällöin on tai on välittömästi ennen asian valmistelua ollut, tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin kuulemisesta hallintolain 34 §:ssä säädetään. Henkilölle, jota on edellä mainitulla tavalla kuultava, on myös annettava tiedoksi lapsen huostaanottamista, sijaishuoltoon sijoittamista tai huostassapidon lopettamista koskeva päätös siten kuin hallintolaissa todisteellisestä tiedoksiannosta säädetään (*poist.*). Lautakunnan on lisäksi tarvittaessa kuultava lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoita.

6. lakiehdotus

23 §

Esteellisyys

Tarkkailulähetteen laativan ja tarkkailulausunnon antavan lääkärin sekä hoitoon määräämisestä päättävän lääkärin esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain (434/2003) 27—30 §:ssä säädetään. Tarkkailulausuntoa ei saa antaa sama lääkäri, joka on laatinut tarkkailulähetteen. Hoitoon määräämisestä ei saa päättää sama lääkäri, joka on laatinut tarkkailulähetteen tai antanut tarkkailulausunnon.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Osmo Soininvaara /vihr
	Anneli Kiljunen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Marjaana Koskinen /sd	Raija Vahasalo /kok
	Pehr Löfv /r	Erkki Virtanen /vas
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Tuula Väättäin /sd
	Aila Paloniemi /kesk	vjäs. Jaana Ylä-Mononen /kesk.
	Leena Rauhala /kd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.